

ПРЕС КЛИПИНГ

16. септембар 2019.

НАСЛОВИ

Држава рај за средње квалификовани кадар(стр.3)

**Млади одлазе због економије и „песимистичног виђења
будућности”(стр.4)**

**Јавни сектор "пумпа просек": Привредни раст не прати повећање
зарада(стр.5)**

Изјава Ане Брнабић да је приватни сектор примамљивији за раднике важи само за најстручнији слој

Држава рај за средње квалификовани кадар

Пише: М. Н. Стевановић

Иако се не уклапа у податке званичне статистике, премијерка Ана Брнабић јуче је констатовала да се „не слаже са оценом да је тренутно посао у јавном сектору примамљивији од посла у приватном сектору“.

Она је објаснила да „имамо велике изазове да задржимо квалитетне људе у јавном сектору зато што имају боље прилике и боља примања у приватном сектору“, и закључила да је то добар показатељ оздрављења домаће економије.

Уколико су у питању плате, оне су у јавном сектору за око 9.000 динара веће су него што је просек у приватном и већ сада постоји тренд да се та разлика увећа. Проблем је, међутим, што не постоје механизми награђивања према доприносу, нити објективни критеријуми којима би се то вредновало. Зато се премијерка оградилa од позивања на просек и у изјаву убацила да се то односи на најквалитетније кадрове из државног апарата, посебно ако је реч о областима где су плате високе, о финансијском, консултантском или ИТ сектору, где осим тога послодавац може запосленом и да увећава зараду уколико он фирми доноси већи профит.

Професор Економског факултета Милојко Арсић каже да одговор на питање који је сектор пожељнији није једноставан.

– Студенти које је универзитет слао да раде на неким државним пројектима, после неког времена прешли су у приватне фирме, њих јавни сектор није могао да задржи. Тачно је и да су зараде за око 15 одсто веће у државним службама, а ако се у то укључе јавна предузећа, проценат се пење на 17 до 18 одсто. Али, треба имати на уму да је и квалификациона структура запослених у јавном сектору боља јер најмасовније послове, у образовању, здравству, одбрани или полицији, обављају високообразовани људи. Јавном сектору је још теже да задржи неке високе специјализације, попут ревизорске или информатичке. Међутим, у неким сегментима тржишта рада, за средње и ниже образоване људе поготову, далеко је боље плаћен посао у државним јаслама, посебно ако се то односи на ЕПС, или нека друга јака јавна предузећа. Такође, и сви делови јавног сектора нису подједнако плаћени, па су зараде на пример у министарствима или локалној администрацији релативно ниске – каже Арсић и наводи да свега у неколико европских држава боље су плаћени радници у приватном сектору док управо због кадровске структуре предност се даје јавним службама.

И директорка ФРЕН-а Јелена Жарковић Ракић каже за Данас да је за слабије плаћене раднике боље у јавном сектору док је за оне са вишим квалификацијама погоднији приватни.

– Ипак, када се упореде особе приближно истог образовања који раде на сличним пословима у оба сектора, рад у државном је далеко пожељнији, јер приватни има доста недостатака. На пример, углавном нема организоване синдикате, а то се одразило и на измене последњег Закона о раду, који је више ишао у прилог јавним службама, а на штету запослених у приватним фирмама. Није могуће при вредновању да се ослонимо ни на просек, јер он даје замагљену слику. Али, ако се пореде оне сличне, онда је јасно да су добри послови једним

делом у јавном а делом у приватном сектору, док су лоши углавном у приватном – каже Жарковић Ракић.

Ипак, стручњаци се слажу да осим зараде, рад у државним службама може бити примамљивији за већину јер носи са собом већу сигурност. Мало је примера да уколико дође до отпуштања, права запослених неће бити испоштована, што укључује отпремнине, социјални програм или премештање на друга места. На све то радници у приватном сектору ретко могу да рачунају и они заједно са фирмом и послодавцем сnose ризике тржишта.

Стручњаци

Својевремено је и Агенција за приватизацију имала проблем да задржи највредније кадрове, посебно оне који су руководили продајом најзначајнијих предузећа, јер су их нови власници одмах по завршетку посла преузимали из државне службе. После се спекулисало о томе који су квалитети тих државних чиновника били пресудни да би их преузели приватници, а случајеви које су они тада водили, најчешћи су на листи од 24 спорне приватизације.

Млади одлазе због економије и „песимистичног виђења будућности”

Недавно објављени подаци Европског статистичког завода показују да Србију месечно напусти више од 4.000 људи, а годишње чак 51.000.

Већи део оних који напусте нашу земљу су млади људи.

Једна друга студија, Фондације Фридрих Еберт, показује да млади и даље као разлог одласка из земље наводе економске разлоге, али да је један од присутнијих разлога у скорије време и „песимистично виђење будућности српског друштва“.

У тој студији је наведено да би неке конкретне мере државе биле могућности за професионално усавршавање кроз програме које би суфинансирала или стипендирала држава, подршку размени и сарадњи са колегама у иностранству, бољу доступност високог образовања и усавршавања за младе из социјално угрожених група, заштиту равноправности у образовању и раду, више помоћи државе у запослењу и осамостаљивању од примарне породице.

Не погађа „одлив мозга“ само Србију, већ и све оне земље такозваног „источног блока“. Пољска је као конкретну меру донела одлуку да од 1. августа њени држављани млађи од 26 година који зарађују мање од 85.528 злота (20.000 евра), што је месечна зарада од око 1.600 евра, више неће морати да плаћају порез на доходак.

Хрватска је, на пример, предложила да се укине порез на доходак за особе до 25 година и смањи на пола за људе у доби од 25 до 30 година.

Исти проблем има и Грчка, чији млади и талентовани одлазе у иностранство јер у њиховој земљи нема интересантних послова. Начин како да их врате је и онај који практикује невладина организација „Ендеавор“. „Ендеавор“ саветује фирме при одабиру одговарајуће радне снаге и жели да мотивише успешне грчке предузетнике у иностранству да део својих послова пребаце у Грчку.

У Србији за сада од конкретних мера је жеља да се оформи тим експерата, који треба да сачини стратегију и акциони план за спречавање одласка људи из земље, али и да привуче назад оне који су већ отишли. Тужно звучи и податак да се недавно после 11 година састао Савет за запошљавање. Да је то и економско питање потврђује и податак да трошкови одласка младих коштају државу и до 1,2 милијарде евра годишње.

Жеља да се успе у својој земљи

Оно што између осталог задржава младе у Србији је жеља појединаца да успеју у својој земљи за коју им је потребан (вишак) ентузијазма.

Такође, останку малдих доприносе и поједине компаније које кроз своје програме за завршене или несвршене студенте, пре свега, за своје потребе обезбеђују квалитетан кадар.

Љ. Малешевић

Јавни сектор "пумпа просек": Привредни раст не прати повећање зарада

АУТОР: Маја Ђурић

Висина плата у Србији је редовна тема - међу грађанима, привредницима, али је то тема о којој редовно говоре и политичари и државни функционери. Да ће просечна плата достићи пет стотина евра - то је обећање старо више од три године, али се сада најављује нови раст плата у јавном сектору до краја године. За разлику од јавног, у приватном сектору су зараде и даље доста ниже - 320 евра. Јаз већ постоји, а економски аналитичари упозоравају да би ускоро могао да буде и већи уколико се привредни амбијент не побољша.

Ко зарађује више - запослени код приватника, односно у приватном сектору или грађани Србије који раде за државу? Плате у јавном сектору веће су за чак 15 одсто, а за око 500.000 људи који у том сектору раде из врха државе најављена су нова повећања плата. Колико - још увек се не зна, али председница Владе уверена је да посао у јавном сектору, упркос статистици, није примамљив.

"Нећу се сложити да је посао у јавном сектору данас у Србији примамљивији него посао у приватном сектору. Ми имамо изузетно велике изазове да задржимо људе, квалитетне људе у јавном сектору, зато што имају и боље прилике и боља примања у приватном сектору. И то је добро и то је показатељ оздрављења наше економије. Што се тиче повећања плата - наравно да знам шта планирамо, немамо још коначну слику, још увек радимо са министарством финансија да то урадимо...", рекла је Ана Брнабић, председница Владе Србије.

Према истраживању Мреже за пословну подршку, просечна плата за све оне који раде у приватном сектору је око 38.000 динара, што је за око двадесет хиљада динара мање од просека плата у јавном сектору. Аналитичари уверавају да ће јаз између плата бити и већи.

"До 2011-2012. јавни сектор је имао зараде веће од 20 до 25 одсто, ми сада видимо да те зараде иду ка томе да ће разлика бити око 32 до 33 одсто. То наравно није добро, јер то показује да је обртна моћ привреде и да је њен потенцијал за раст мали. Тај спори раст зарада, заправо, показује да ако ми пројектујемо ствари на неки дужи период, пет десет петнаест година, да реална зарада од 500 евра у привреди - да је она у привреди у овом тренутку достижна тек за десет или више година!", каже Драгољуб Рајић, из Мреже за пословну подршку.

Извор: Н1

Професор Економског факултета, Милојко Арсић, за Н1 каже да ће Влада повећањима у јавном сектору "погурати" просек плата у земљи ка, више пута најављиваних, 500 евра. Арсић наводи да ће пре тога уследити разговори са ММФ-ом.

"Влада на другој страни води рачуна и о политичким интересима, избори су ускоро, а једно од важних политичких обећања је да ће плате достићи 500 евра, тако да они сада полазе са различитих позиција, видећемо где ће се наћи, да ли ће се договорити, али моја процена је да ће плате у јавном сектору бити повећане за више од осам посто, вероватно за девет или десет одсто. Али, Влади је врло стало да плате крајем године буду веће од 500 евра, тај раст је висок, више него што привреда расте и ове, али и него што ће расти наредне године, значи није у складу са економским могућностима наше земље", сматра он.

А то два просека, закључује Арсић, може само додатно да удаљи. У међувремену, премијерка поручује да је у Србији један раст "запањујући" - раст минималца, за који тврди да је у последње три године повећан десет, па осам и ове године једанаест посто.